

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de son yıllarda giderek derinleşen ekonomik kriz, toplumun çok geniş bir kesimini etkileyen kalıcı ve çok boyutlu bir yoksulluk sorununun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Başta çocuklar ve emekliler olmak üzere kırılgan toplumsal grupların temel ihtiyaçlara erişimi giderek zorlaşmakta, sosyal yardımlar geçici çözümler üretmekten öteye geçememektedir.

TÜRK-İŞ’in Mayıs 2025 verilerine göre; açlık sınırı 25.092 TL’ye, yoksulluk sınırı 81.734 TL’ye ulaşmıştır. Buna karşılık, asgari ücret 22.100 TL, ortalama emekli aylığı ise 14.469 TL düzeyindedir. Bu veriler, toplumun büyük çoğunluğunun temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayamaz hâle geldiğini ve derin bir sosyal çöküntüyle karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir.

Nitekim toplumun en kırılgan ve korunmaya muhtaç kesimlerinden biri olan çocukların temel ihtiyaçlara erişimde ciddi yoksunluk yaşadığı; büyüme, gelişme, eğitim, sağlık ve sosyal hayata katılım haklarının sistematik biçimde sekteye uğradığı bir süreçten geçilmektedir. OECD verilerine göre Türkiye’de 6,5 milyon çocuk aşırı yoksulluk içinde yaşamaktadır. 172 bin çocuk yatağa aç girmekte, her dört çocukta biri okula aç gitmektedir. Ülkemizde çocuk yoksulluğu, artık yalnızca sosyal yardımların yetersizliğiyle açıklanabilecek bir sorun olmaktan çıkmış; ekonomik eşitsizlikler, bölgesel gelişmişlik farkları, sosyal politikadaki yapısal boşluklar ve veriye dayalı kamu politikası eksikliklerinin bir sonucu olarak kalıcı ve kuşaklar arası bir yoksulluk döngüsüne dönüşmüştür.

Anayasa’nın 41. ve 42. maddelerinde çocukların korunması, eğitimi ve sosyal gelişiminin devletin temel sorumluluk alanlarından biri olduğu açıkça ifade edilmiştir. Bununla birlikte, Çocuk Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne taraf olan Türkiye’nin, sözleşmenin 27. maddesi uyarınca her çocuğun “yaşamaları için yeterli bir yaşam düzeyine” erişimini sağlamakla yükümlü olduğu da unutulmamalıdır. Ancak hem ulusal istatistikler hem

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

de sahadaki veriler, bu yükümlölüklerin gereği gibi yerine getirilmediğini ve çocukların yaşam koşullarının ciddi bir sosyal politika meselesi haline geldiğini göstermektedir.

Benzer şekilde, toplumun başka bir kırılğan kesimini oluşturan emekliler de sosyal koruma sisteminin eksikliklerinden doğrudan etkilenmektedir. TÜRK-İŞ'in Mayıs 2025 verilerine göre yoksulluk sınırı 81.734 TL'ye ulaşmışken, en düşük emekli aylığı yalnızca 14.469 TL düzeyindedir. Bu gelir seviyesi, bir emeklinin temel yaşam giderlerini karşılamaktan uzaktır ve emeklilerin büyük bir kısmı açlık ya da yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

Öte yandan, 2025 yılı için belirlenen 4.000 TL'lik bayram ikramiyesi, asgari ücretin ancak %18'ine denk gelmekte; 2018'deki %62,4'lük oranın çok gerisinde kalmaktadır. Bu durum, emeklilerin refahını korumaya dönük sosyal desteklerin enflasyon karşısında eridiğini ve gerçek değerini yitirdiğini ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda; çocukların ve emeklilerin yaşadığı yoksunluk, sadece bireysel değil, toplumsal refahı ilgilendiren derin bir sorundur. Bu nedenlerle, Türkiye'de çocukların ve emeklilerin yaşadığı yoksulluğun nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması, çocukların ve emeklilerin sosyal güvenlik, gelir desteği ve temel yaşam haklarına erişimlerinin çok boyutlu biçimde incelenmesi; ulusal ve uluslararası verilerle karşılaştırmalı analizler yapılması; mevcut sosyal desteklerin yeterliliğinin değerlendirilmesi ve kısa-orta vadede alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclis İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.**03.06.2025**

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Grup Başkanvekili

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

GEREKÇE

Türkiye’de çocuk yoksulluğu, yalnızca gelir yoksunluğuyla sınırlı kalmayıp, barınma, beslenme, eğitim, sağlık ve sosyal hayata katılım gibi alanlarda çok boyutlu bir yoksunluk halini almıştır. Derin Yoksulluk Ağı tarafından 2024’te İstanbul’da yürütülen kapsamlı saha araştırmasına göre; 234 çocuğun incelendiği örneklemede:

- %55’i yeterli iç çamaşırına sahip değildir,
- %67’si düzgün bir pantolona sahip değildir,
- %82’si sağlam bir çift ayakkabıya erişememektedir,
- %61’i uzun süredir yeni giysi edinmemiştir.

Bu bulgular yalnızca fiziksel ihtiyaçların karşılanamadığını değil, çocukların eğitim hayatına ve sosyal yaşama aktif şekilde katılamadığını da ortaya koymaktadır.

TÜİK’in 2023–2024 verilerine göre, çocukların yaşadığı hanelerin:

- %9,2’si çocuklarına yeni giysi alamamaktadır,
- %10’u çocuklarına günde en az bir kez meyve/sebze tüketimi sağlayamamaktadır,
- %14’ü ısınma ihtiyacını karşılayamamaktadır.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) 2023 Raporu’na göre, Türkiye’de çocuk yoksulluğu oranı %31,3’e ulaşmıştır. Bu oran, AB ortalamasının (yaklaşık %17) neredeyse iki katıdır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere bazı bölgelerde bu oran %70’lere çıkmakta; bölgesel eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Örneğin, TÜİK verilerine göre:

- Şırnak’ta çocuk yoksulluğu oranı %76,
- Mardin’de %72,
- Diyarbakır’da %70 seviyesindedir.

UNICEF’in 2023 tarihli “Zenginliğin Ortasında Yoksulluk” raporuna göre, Türkiye, OECD ülkeleri içinde çocuk yoksulluğunda ikinci sıradadır. Listenin en altında yer alması, yalnızca gelir dağılımındaki adaletsizliği değil, aynı zamanda kamu politikalarının çocuk merkezli biçimde kurgulanmadığını da ortaya koymaktadır.

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Ayrıca “ne eğitimde ne istihdamda” (NEET) olan gençler arasında çocuk yaşta işgücüne katılım oranı da artmaktadır. TÜİK’in 2024 verilerine göre:

- 15–17 yaş arası çalışan çocuk sayısı: 518.000,
- Bu çocukların %65’i kayıt dışı çalışmakta,
- %40’tan fazlası tam zamanlı eğitim sisteminin dışındadır.

Türkiye’de uygulanan sosyal yardımlar, büyük ölçüde hane temelli tasarlandığı için çocuk merkezli veri izleme ve destekleme sistemleri geliştirilememiştir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın 2023 Faaliyet Raporu’na göre:

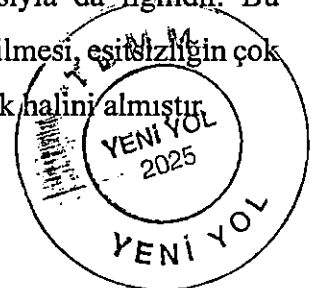
- Doğrudan çocuklara yönelik programlar toplam sosyal yardımlar içinde sadece %8,7’lik bir paya sahiptir.

Türkiye’de çocukların ev içi yoksulluk deneyimlerini, sosyal dışlanmalarını ve psiko-sosyal gelişim etkilerini izleyen bütüncül bir veri sistemi de bulunmamaktadır. Yerel yönetimlerin yetki ve kaynakları sınırlıdır; kamu-sivil toplum işbirliği ise dağınık ve süreksizdir.

Benzer biçimde, toplumun bir diğer kırılgan kesimini oluşturan emekliler de sosyal güvencenin asgari düzeyde sağlandığı bir düzende yaşam mücadelesi vermektedir. TÜRK-İŞ’in Mayıs 2025 verilerine göre, dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 81.734 TL iken, en düşük emekli aylığı yalnızca 14.469 TL’dir. Bu gelir seviyesi, hem yoksulluk hem de açlık sınırının çok altındadır ve temel ihtiyaçların karşılanmasına dahi yetmemektedir.

Öte yandan, 2025 yılında belirlenen 4.000 TL tutarındaki bayram ikramiyesi, 2018’de asgari ücretin %62’sine denk gelirken bugün bu oran yalnızca %18’e düşmüştür. Bu reel değer kaybı, emeklilerin sosyal destekler yoluyla korunamadığını açıkça göstermektedir. Emeklilerin büyük çoğunluğu ilaç, kira, gıda ve temel tüketim kalemlerine erişimde ciddi sıkıntı yaşarken; sosyal yaşamdan dışlanma ve yalnızlaşma gibi ikincil sorunlarla da karşı karşıyadır.

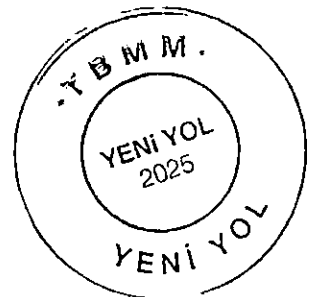
Çocuklar ve emekliler, Türkiye’nin sosyal devlet ilkesinin doğrudan muhatabı olan iki temel toplumsal gruptur. Her iki grupta yaşanan yapısal yoksulluk, sadece gelir eksikliğiyle değil; kamu politikalarının eşitsizliği giderici biçimde tasarlanmamasıyla da ilgilidir. Bu nedenle, çocuklara ve yaşlılara dönük sosyal güvenlik ağlarının güçlendirilmesi, eşitsizliğin çok boyutlu doğasına karşı yeni kamu politikaları geliştirilmesi bir zorunluluk haline almıştır.

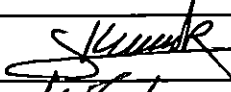
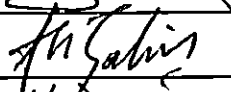
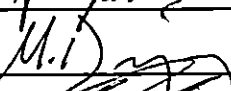
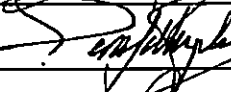
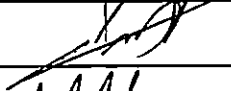
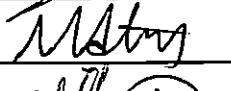
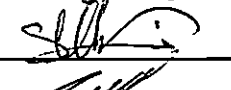
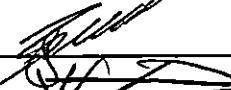
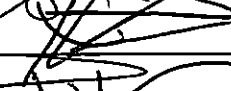
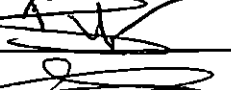
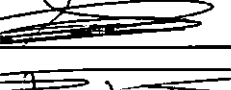
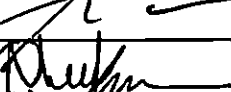
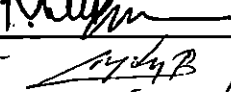
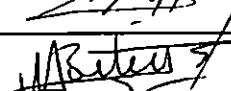
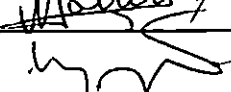
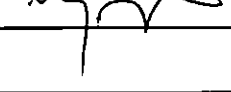
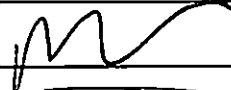

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Bu çerçevede, Türkiye’de çocuk ve emekli yoksulluğunun boyutlarının detaylı bir şekilde araştırılması, uluslararası verilerle karşılaştırılması, mevcut sosyal politika ve programların etkinliğinin değerlendirilmesi ile alınması gereken acil çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep etme zarureti hasıl olmuştur.

SN	MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
1	SADULLAH KISACIK	ADANA	
2	İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
3	MESUT DOĞAN	ANKARA	
4	SADULLAH ERGİN	ANKARA	
5	ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
6	CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
7	MEHMET ATMACA	BURSA	
8	SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
9	ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
10	NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
11	BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
12	DOĞAN DEMİR	İSTANBUL	
13	ELİF ESEN	İSTANBUL	
14	HASAN KARAL	İSTANBUL	
15	MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
16	MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
17	BİROL AYDIN	İSTANBUL	
18	MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
19	İRFAN KARATUTLU	KAHRAMANMARAŞ	
21	MEHMET EMİN EKMEN	MERSİN	
22	SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
23	MEHMET KARAMAN	SAMSUN	
24	CEM AVŞAR	TEKİRDAĞ	